

Mařenka

Strop už mám přečtenej. Znáám v něm každou puklinu. Z pohledu, který mám, je všechno jinačí. Stěny mají nádech světla jinej ráno a jinej večír. Ráno jsou jásavý a večír takový narůžovělý. Skříně, který jsou v místnosti, kde ležím, jsou bytelný. Není to jako nábytek, kterej se prodává dnes. Všecko je dělaný tak, aby se brzo pokazilo a hned zas koupilo nový. Je taková doba...spotřební. Za nás, když jsem si koupila halenku, zůstala oranžová spoustu let a nikdy se nevytahala, dnes koupíte oranžový triko a oranžový je jen do doby, než je poprvé vyperete. A tvar ztratí po prvním usušení. Někdy se mi zdá, že i lidi jsou dnes spotřební. Narodí se a hned se pokazí. Jenže jiný nekoupíš. Musí se žít i s těma sepranýma a vytahanýma.

Vincent takovej nebyl. Bylo na něj spolehnutí. Je pravda, že tancovat se mnou nikdy nechodil, jak bych taky mohla, měli jsme devět dětí a co se ohánět. On sám občas zašel na nějakej ples, ale byl spolehlivej ve všem, v tancování, v práci, v životě. Nesepral se ani nevytahal, až do konce svého života byl moje opora.

Když umřel, bylo to natošup, z plného zdraví do nemoci. Očesával tenkrát švestku u včelína, zatočila se mu hlava a musel do nemocnice. Přivezli jej domů za čtrnáct dní a už to nebyl von. Pořád jsem mu říkala, ať jí, bojuje, ať to nevzdává. Ale měl metastázy všude. Do dvou měsíců jsem jej pochovali. Byl to dobrej chlap. Žili jsme spolu jako jeden strom. Přečkali jsme všecko, i smrt našeho malýho syna, všecek ten smutek a žal, co se na nás tehdy vyvalil jako z cisterny. Je to už víc jak čtyřicet let, Adamovi bylo pět. Nikdo na to nebyl připravenej.

Probudila jsem se hrůzou tři dny předtím. Je to tak dávno a přesto, jako by se to stalo včera, tak živý ty vzpomínky jsou. Vincent mne nemohl uklidnit. Zdál se mi sen: Stála jsem v kuchyni, loupala brambory na zelnou polívku a vtom rána, výstřel a já nesu našeho Adama v náručí mezi plotkama. Utíkám rychle a srdce mi tluče, na faru, kde je telefon jedinej ve vesnici. Zavolat pomoc, doktora, sanitku. Adamovi teče z hlavy tolik krve, že se z toho můžu pomínout.

Zpocená a vyděšená jsem se tenkrát k Vincentovi tiskla tak dlouho, než vstala děcka. Říkala jsem mu: „Vincku, to kdyby se mi stalo, umřela bych“. A za tři dny nato se přesně tohle odehrálo. Nikdo Adamovi nemoh pomoct a ten, kterej jej zastřelil ostrým nábojem nešťastnou náhodou, úplně nejvíc trpěl. Byl to jeho vlastní brácha, náš starší Ludvík, utekl tu noc do lesa a my jej hledali až do rána.

Tenkrát byla jiná doba. Chlap, co dal Ludvíkovi ostrej náboj, nám kluka nevrátí. Vincent řekl, a měl svatou pravdu, že soudit se nemá smysl. Ludvík o tom nemohl mluvit a my taky ne. Nechali jsme všecko tak, jak bylo. Čas šel dál, ale když jsem někdy slyšela, jak si děcka hrají s pistolkama, mohlo se mi srdce rozskočit. Neumřela jsem; bylo potřeba práť, vařit, starat se o rodinu,

pole, hospodářství. Začala jsem šít po nocích, pak jsem chodila i do továrny, byl to život plnej námahy a odříkání, byli jsme zvyklí pracovat. Brzy ráno jsme vstávali a v noci, než se Vincent vrátil ze směny, jsem mu do velkého hrnku našlehala čerstvý žloutek do teplého mlíka s troškou rumu, aby to všecko vydržel.

Ludvík to má těžký. Nese svoji vinu celej život. S našima o tom nemluvíme, ale každej ví, že chlastá. Odjakživa s ním bylo těžký pořízení, už je dávno z domu, má rodinu, ale nemění se. Chlastá, aby zapomenul. Co může máma dělat? Musí se s tím vypořádat sám. Modlím se za všechny od rána do večera. Víc dělat nemůžu.

Děcka jsou hodný, to jo. Neví ale, že moc potřebuju, aby mi řekly, co je trápí, z čeho se radujou, co je baví. Už dávno o nich nic takovýho nevím. Co se holky vdaly a kluci oženili, zavřeli pro mne dveře ke svejm světům, Jenže tím, že vyrostli, nepřestali být moji. Vím, že to myslí dobře, říkají si, nebudeme maminku zatěžovat, jenže já stejně v jejich držení těla, práskání hrncama a ve způsobu otevírání dveří všechno poznám. A ty jejich řeči „Mami, jez, mami, spi, mami, napij se, mami, přebalíme, mami, jak se máš?“ jsou pořád stejný. Zeptají se, ale na odpověď ani nečekají, vezmou nádobí, popadnou špinavý prádlo a utíkají jinam. Vím, že jsou spokojení, když spím, můžou si dělat svoje a mají od babky klid. Nevyčítám jim to, je to běh života a je dobře se s tím smířit. Když děcko odejde z domu a založí vlastní rodinu, je jiný. Má partnera, děti. Přizpůsobuje se. Máma už zůstává trčet ve svědomí jako povinnost. Nakrmit, oblíct, přebalit a domů. Ke svejm radostem, starostem, kterejm by stará matka nerozuměla.

Neumím si představit, co bych si počala bez Mařenky. Mám dojem, že je to jedinej člověk, kterej mne chápe. Neměla jsem nikdy čas na přátele, protože rodina pořád něco potřebovala, a tak jsem ráda, že mi na stará kolena zůstala Mařenka. Je to sousedka odnaproti, která sem zaskočí vždycky, když má chvílku. Sedne si ke mně a s ní můžu jen bejt a mlčet a ona se neptá, jestli se mi chce čůrat, nebo na velkou, nebo jestli mám hlad a žízeň. Mařenka ví, že můžu bejt jen tak, bez metabolickejch procesů a fyzickýho chtění. Známe se tolik let, zná všechny moje děcka, ví, co se kdy u nás stalo a semlelo. Tenkrát, když jsme pohřbívali Adama, chodila k nám každej den. Lud'kovi nosívala vždycky kousky cukroví, co pekla na svatby příbuznejm. Nejraděj měl takový ty chroustací sušenky, praskokrky jsme jim říkali, takovej divnej název. Mařenka všemu rozumí. Nikdy ale neřekne o nikom nic špatnýho. Je to dobrák. Její maminka už na světě není pár let a připadá mi, že jí tu její mámu nahrazuju.

Chodí sem, drží mne za ruku a jen tak mlčí, někdy klidně i půl hodiny. To nikdo z mý rodiny neumí. A když se Mařenky na něco zeptám, odpoví. Probíráme spolu všecko. Samošku a co tam mají. Co bylo v televizi. Jak nověj pan farář. Vypráví mi o tom, co její děti a manžel. Mařenka má těžkou práci. Nedávno v lese sázeli stromky a Toman z horního konce musel utíkat před divokejma včelama. Moc jsme se tomu nasmály. Toman prý prchal, padal přes pařezy, házel rukama nad hlavou a nadával, jako kdyby to mohlo

pomocť. Muselo to být divadlo. Toman je hromada sádla, chlap jak hora. Legrační představa, jen co je pravda.

Moje holky pořád běhají kolem, vaří, perou, žehlí. Víím, že je to potřeba, když je někdo ležák, je kolem něj spousta práce, ale málokdy se stane, že by některá za mnou přišla a jen tak si se mnou povídala. To umí Mařenka. No a kluci, to je úplně jiná kapitola. Furt by mně vyváželi, nadzvedávali a když mne přebalují, točí oči k zemi. Je mi stydno, jsem stará bába, ale nemůžu s tím dělat nic. Nejlíp je mi s Mařenkou. S tou vydržím i nepřebalená. Tudle mi přinesla koťátko a dala mi je na břicho. Takový pěkný, zrovna narozený. Vrnělo to kotisko a bylo u mě rádo. Náš kocour, to je panečku, kujón, ten se toulá, toho bych si nemohla pohladit, hned seká drápkem.

Dneska je tu takový divný ticho. Je to zajímavý, mám najedou hroznou úzkost a jako kdybych byla v lese. Vidím nad sebou stromy a cítím tlak na hrudi a na celé levé straně těla mám hroznou tíhu, skoro mne to dusí. Václav hned přiběhl a byl celý vyděšený, když jsem na něj volala, že mne musí posadit a dovézt do kuchyně, jinak bych se té úzkosti nezbavila. Ani v kuchyni to nepřecházelo. Byla jsem pořád jakoby v tom lese, strašná zima mi byla, tíha a srdce na puknutí. A nepřestalo to až do večera. Snažila jsem se to zaspát, ale zima pořád, tlak a žal.

Potřebovala jsem se s někým bavit, s někým být. Václav pořád chodil a otevíral a zavíral kuchyňskou linku. Povídám, pojď si ke mně na chvílku sednout, ale on že, mami, počkej, já ještě uvařím čaj. Pořád musej něco. Jednou, až tu nebudu, budou třeba chtít chvílku jen tak bejt, ale je možný, že se pletu, že na to nebudou mít nikdy čas.

Ležím a dívám se do stropu. Mám tak těžký víčka, že nemůžu otevřít oči a holky mi už dvakrát převlíkly mokrej polštář. Slyším je, jak si polohlasně v kuchyni vyprávějí o tý tragédii, ohleduplně ztišují hlas a okřikují jeden druhého.

Před hodinou mi to řekla nejstarší dcera. Včera na Mařenku v lese spadl traktor, když svázeli dřevo. Byla na místě mrtvá.

Nechce se mi už žít. Mám tu všecko. Hodný děti. Pleny na jedno použití. Všecko, co ležák potřebuje, je pro mne zajištěný. Moje děti mne mají rády a dobře se o mne starají.

Ale já bych chtěla, aby tu byla Mařenka. Je mi to líto a pořád na ni musím myslet. Schází mi ze všech nejvíc. Děti nakoupily spoustu termofořů, teplejch ponožek, balí mne do peřin a do dek. Ale od tý doby, co odešla do nebe Mařenka, mám ruce pořád studený.